

3P

Versió 1.0

Exercicis de derivació
geomètrica i analítica

+

Angles d'Euler

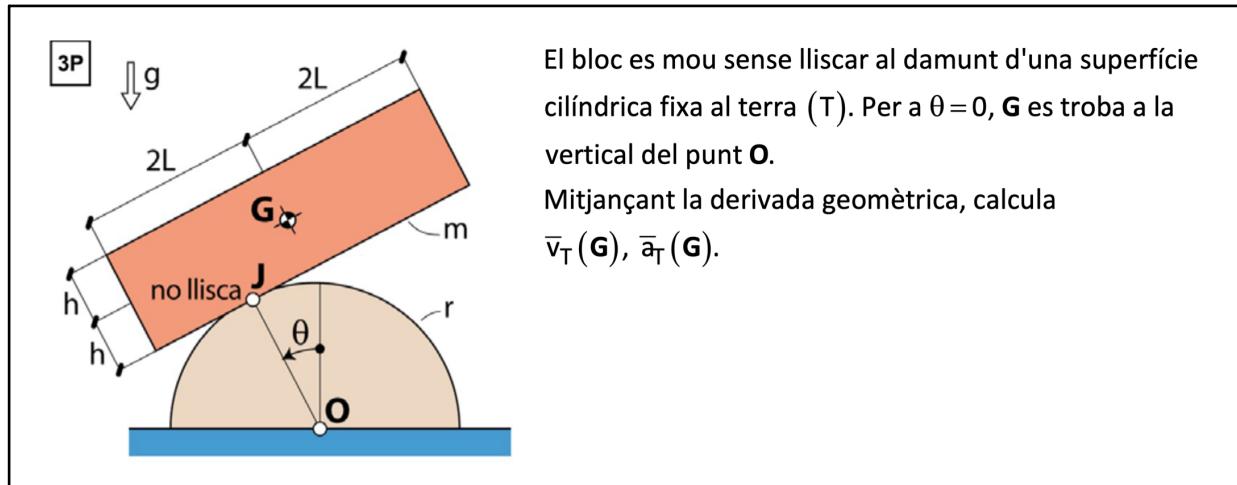
+

Qüestions pendents de 3T

Lluís Ros

<https://lluisros.github.io/mecanica>

Exercicis de derivació geomètrica i analítica

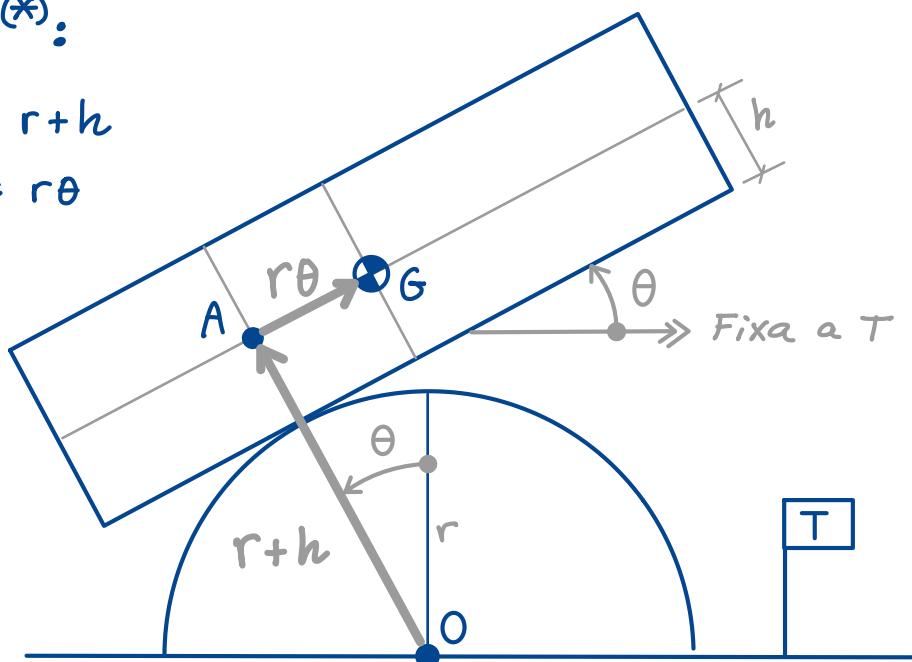
$\bar{v}_T(G)$

Triem $\overline{OG} = \overline{OA} + \overline{AG}$ com a vec. pos. de G (el derivarem).

Clarament (*):

$$|\overline{OA}| = r+h$$

$$|\overline{AG}| = r\theta$$

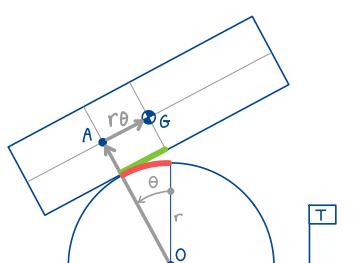

L'orient. de $\overline{OA}$ resp. T ve donada per θ

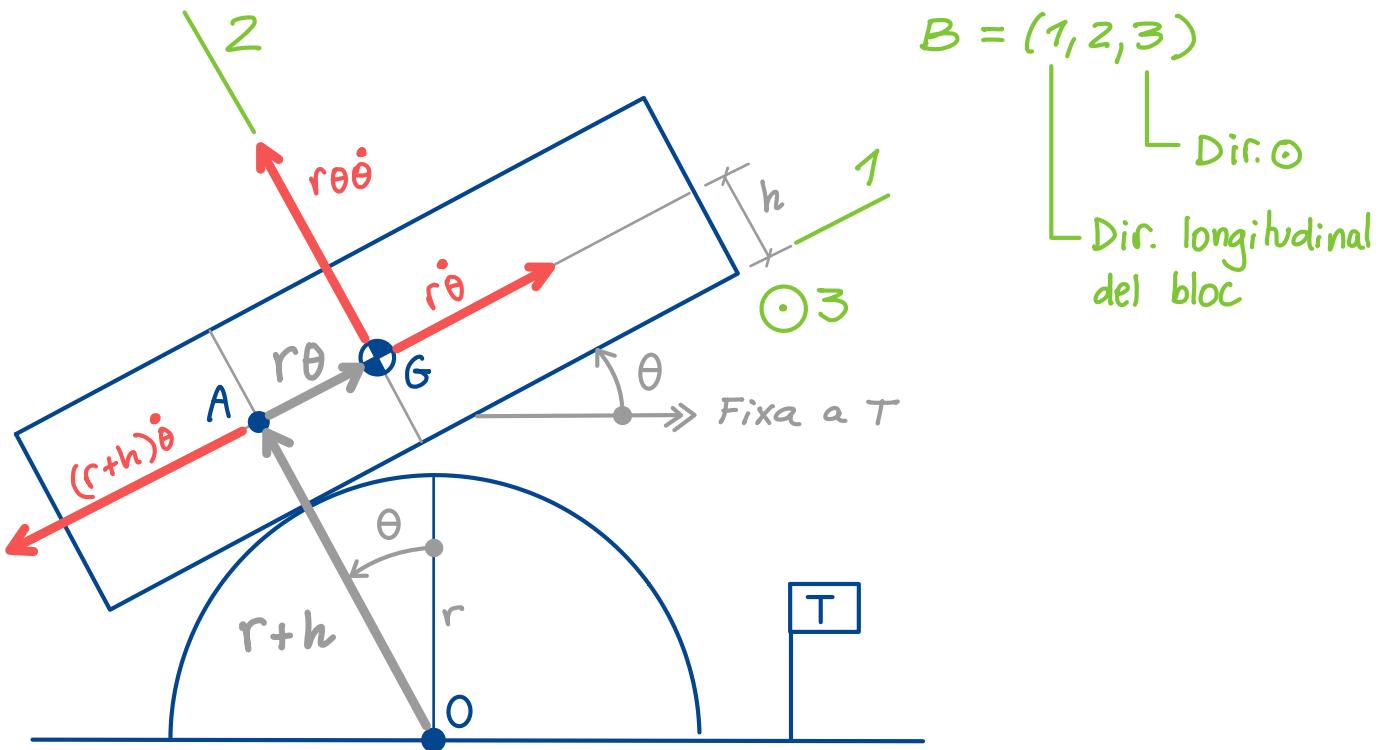
L'orient. del bloc i de $\overline{AG}$, també!

$\overline{OA}$ no canvia de valor, però si de dir. (amb $\bar{\Omega}_T \overline{OA} = \dot{\Theta}$)
 $\overline{AG}$ canvia de valor (θ varia), i tb. de dir. (amb $\bar{\Omega}_T \overline{AG} = \dot{\Theta}$)

(*) $|\overline{AG}| = r\theta$ perquè, si G és sobre la vertical de O quan $\theta=0$, vol dir que els trams verd i vermell coincideixen (i el vermell és $r\theta$)

Les derivades temporals de $\overline{OA}$ i $\overline{AG}$ són els següents vècs. vermells:

Ergo :

$$\begin{aligned} \boxed{\bar{v}_T(P)} &= (\rightarrow r\dot{\theta}) + \underbrace{[(r+h)\dot{\theta}]}_{(\leftarrow r\dot{\theta}) + (\leftarrow h\dot{\theta})} + (\uparrow r\theta\ddot{\theta}) = \\ &= \boxed{(\leftarrow h\dot{\theta}) + (\uparrow r\theta\ddot{\theta})} \quad (1) \end{aligned}$$

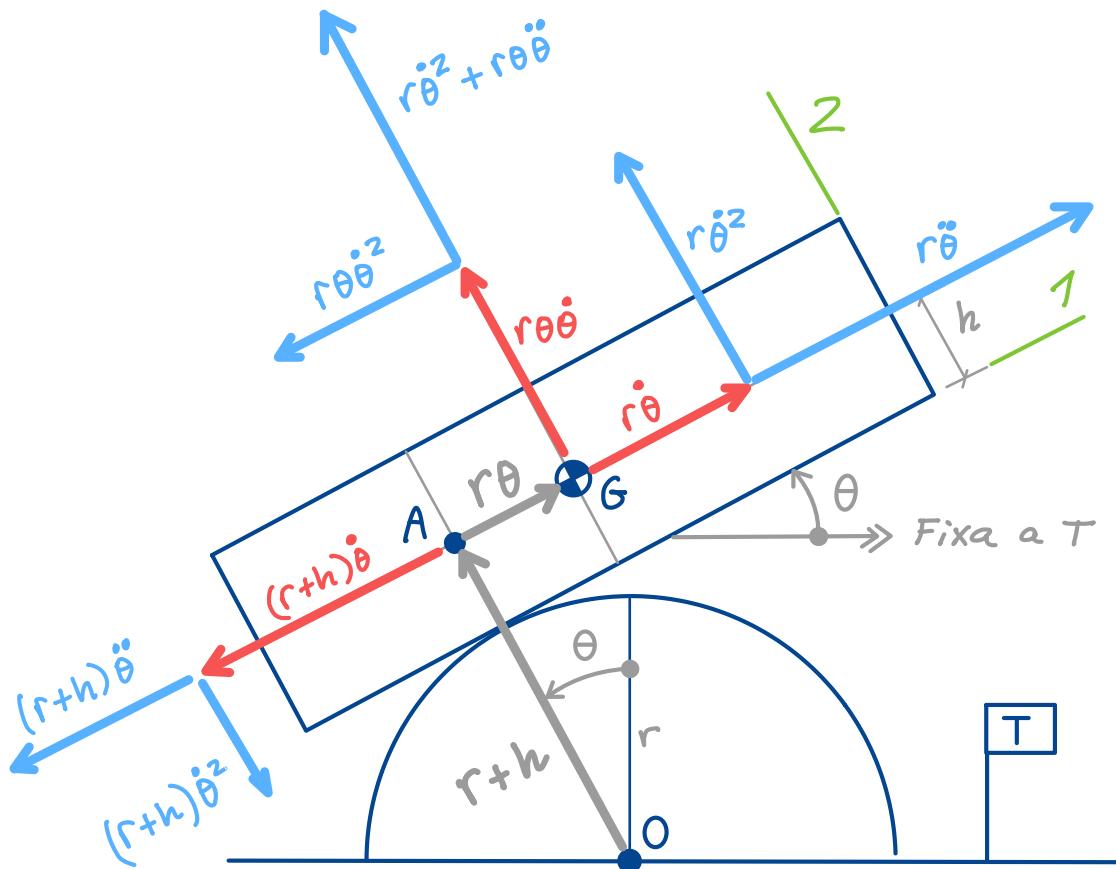
Si voleu, podem expressar $\bar{v}_T(P)$ vectorialment mitjançant alguna base. $B = (1, 2, 3)$ va molt bé, ja que té els versors en les dirs. que surten a l'Eq. (1):

$$\left\{ \bar{v}_T(P) \right\}_B = \left\{ \begin{array}{c} -h\dot{\theta} \\ r\theta\ddot{\theta} \\ 0 \end{array} \right\} \quad (2)$$

L'Eq. (2) ens anirà bé per comprovar els resultats obtinguts per derivació analítica (seg. exercici).

$\bar{a}_T(G)$

Només cal derivar els vecs. vermells per obtenir els blaus:

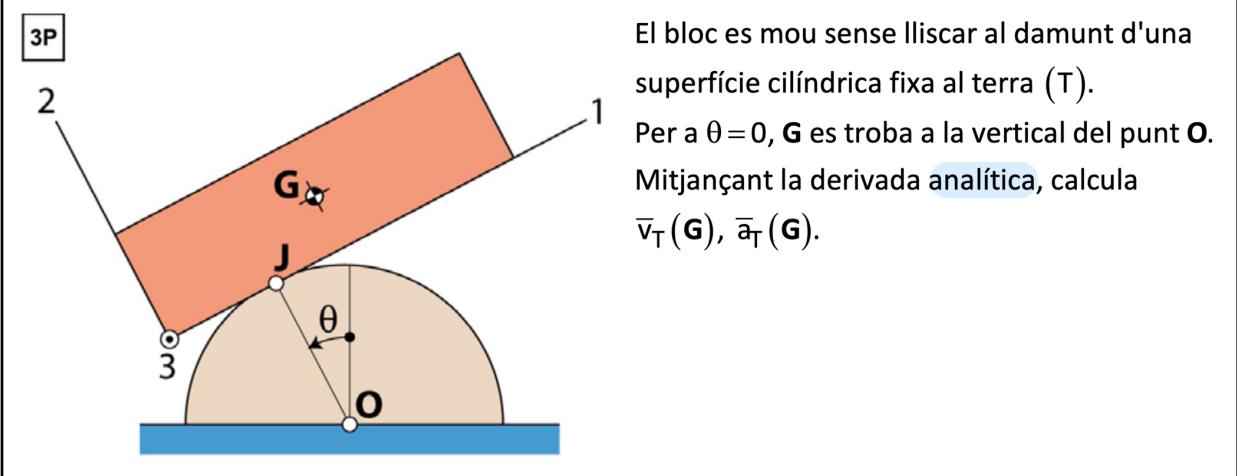

Sumant els vecs. blaus obtenim:

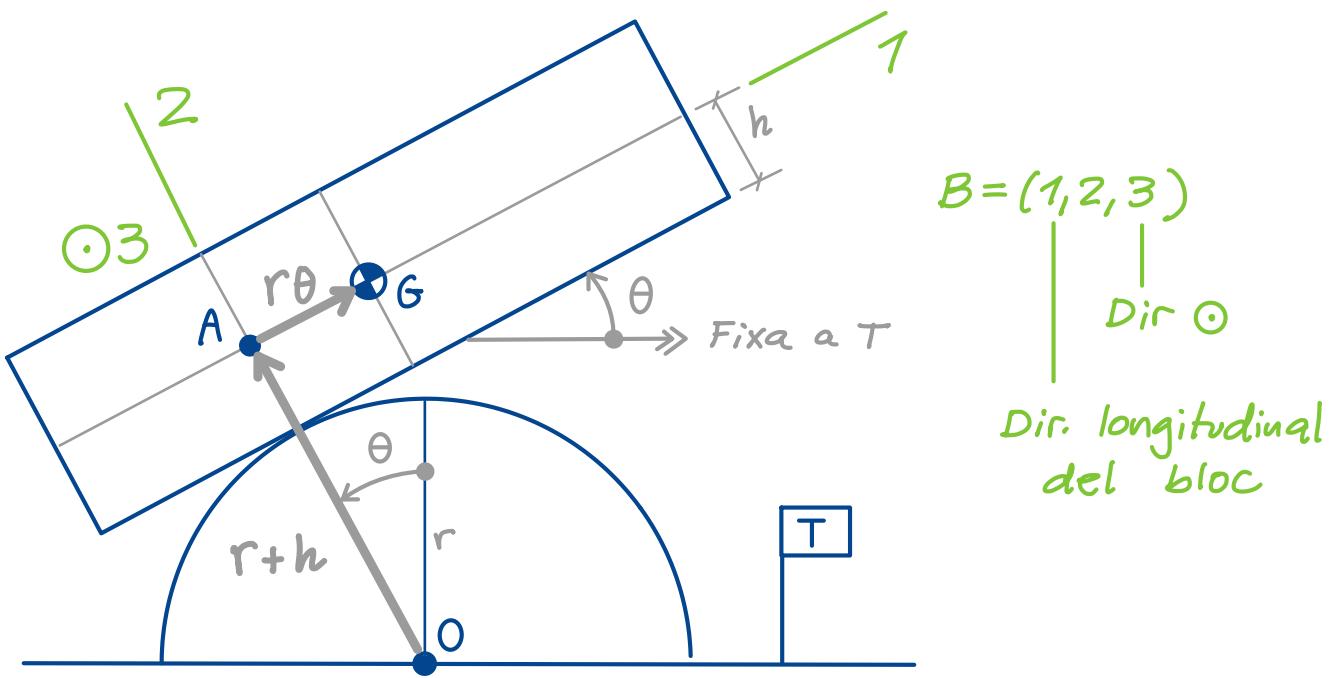
$$\bar{a}_T(G) = \left[\leftarrow (h\ddot{\theta} + r\theta\dot{\theta}^2) \right] + \left[\uparrow (r\ddot{\theta}^2 - h\dot{\theta}^2 + r\theta\ddot{\theta}) \right],$$

que expressat en base $B = (1, 2, 3)$ és

$$\{\bar{a}_T(G)\}_B = \begin{Bmatrix} -h\ddot{\theta} - r\theta\dot{\theta}^2 \\ r\dot{\theta}^2 - h\dot{\theta}^2 + r\theta\ddot{\theta} \\ 0 \end{Bmatrix} \quad (3)$$

$\bar{v}_T(G)$

$$\{\bar{OG}\}_B = \begin{Bmatrix} 0 \\ r+h \\ 0 \end{Bmatrix}_{\bar{OA}} + \begin{Bmatrix} r\dot{\theta} \\ 0 \\ 0 \end{Bmatrix}_{\bar{AG}} = \begin{Bmatrix} r\dot{\theta} \\ r+h \\ 0 \end{Bmatrix} \quad (1)$$

Derivem $\{\bar{OG}\}_B$ analiticament:

$$\{\bar{v}_T(G)\}_B = \begin{Bmatrix} r\ddot{\theta} \\ 0 \\ 0 \end{Bmatrix} + \underbrace{\begin{Bmatrix} 0 \\ 0 \\ \dot{\theta} \end{Bmatrix} \times \begin{Bmatrix} r\dot{\theta} \\ r+h \\ 0 \end{Bmatrix}}_{\begin{Bmatrix} -r\ddot{\theta}-h\ddot{\theta} \\ r\theta\ddot{\theta} \\ 0 \end{Bmatrix}} = \begin{Bmatrix} -h\ddot{\theta} \\ r\theta\ddot{\theta} \\ 0 \end{Bmatrix} \quad (2)$$

Deriv. de les comp. de $\{\bar{OG}\}_B$

Mateix resultat que a Eq. (2) de l'ex. aut.!

$$\bar{\alpha}_T(G)$$

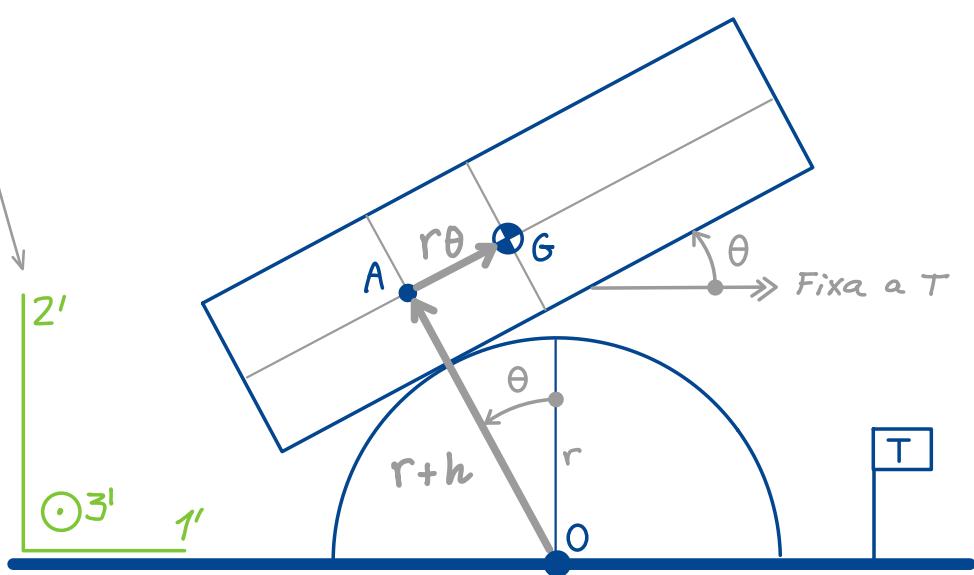
Derivem $\bar{v}_T(G)$ respecte del temps:

$$\{\bar{\alpha}_T(G)\}_B = \begin{Bmatrix} -h\ddot{\theta} \\ r\dot{\theta}^2 + r\theta\ddot{\theta} \\ 0 \end{Bmatrix} + \boxed{\begin{Bmatrix} 0 \\ 0 \\ \dot{\theta} \end{Bmatrix} \times \begin{Bmatrix} -h\dot{\theta} \\ r\theta\dot{\theta} \\ 0 \end{Bmatrix}} =$$

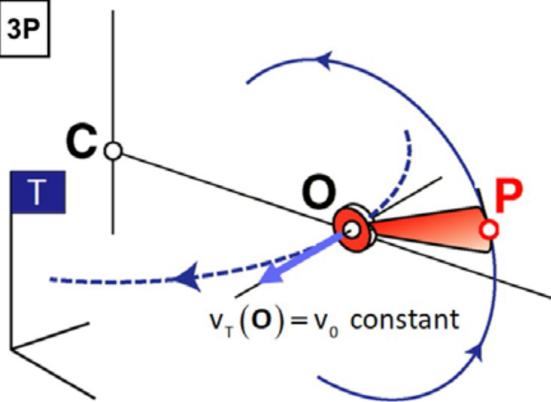
$$\begin{Bmatrix} -r\theta\dot{\theta}^2 \\ -h\dot{\theta}^2 \\ 0 \end{Bmatrix}$$

$$= \begin{Bmatrix} -h\ddot{\theta} - r\theta\dot{\theta}^2 \\ r\dot{\theta}^2 - h\dot{\theta}^2 + r\theta\ddot{\theta} \\ 0 \end{Bmatrix} \quad (3) \leftarrow \text{Mataix resultat que a l'Eg. (3) de l'ex. anterior!}$$

Obs.: tb hauríem pogut utilitzar aquesta base $B' = (1', 2', 3')$ fixa a T però l'expressió de $\bar{G}$ seria més complexa, i la de $\bar{v}_T(G)$ i $\bar{\alpha}_T(G)$ també perquè B' no té els versors apuntant en les dirs. dels canvis de valor i dir. de $\bar{OA}$ i $\bar{AG}$.

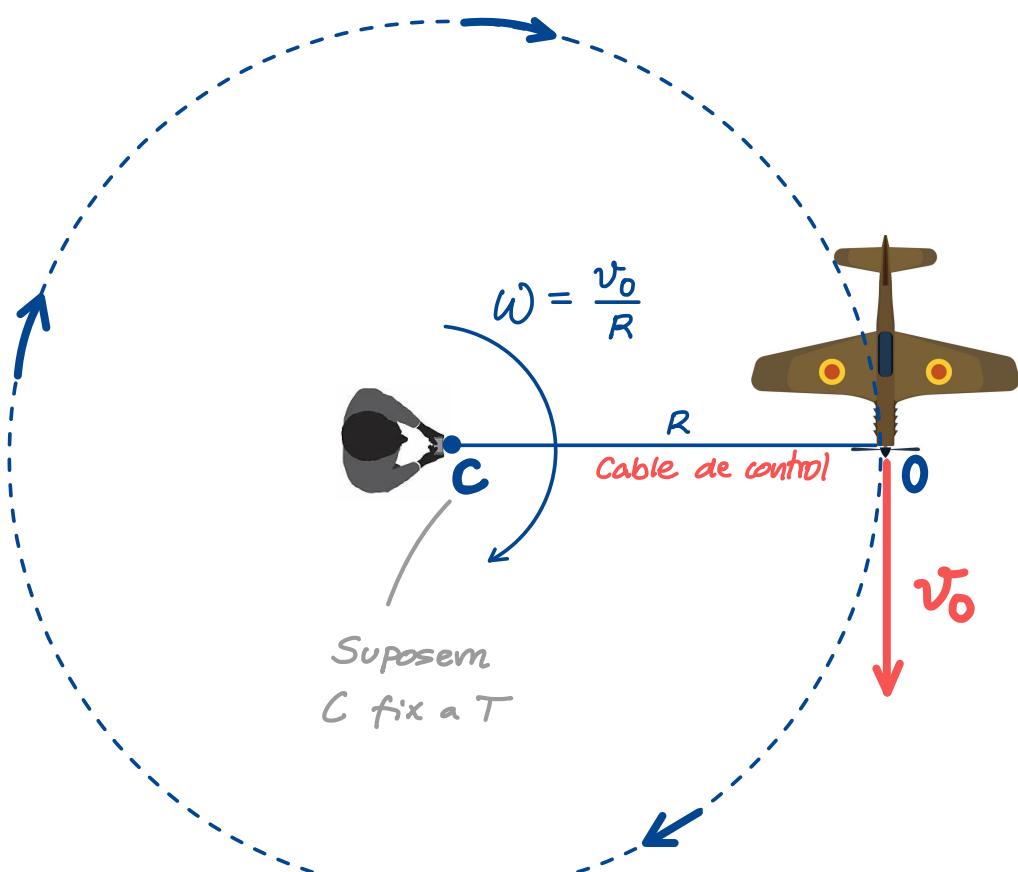
3P

Un avió gira respecte del terra de manera que la punta de la cabina (**O**) descriu una trajectòria circular respecte del terra (**T**) amb celeritat constant v_0 . L'hèlix està articulada a **O**. Mitjançant la derivada analítica, calcula $\bar{v}_T(P)$, $\bar{a}_T(P)$, $\bar{\alpha}_T^{\text{hèlix}}$.

Exercici inspirat en el pilotatge d'aeromodels amb línia de control ("control line flying"):

<https://youtu.be/wZavLFRsMHg?si=wueZ1sArJ49wwCWp&t=179>

Definim :

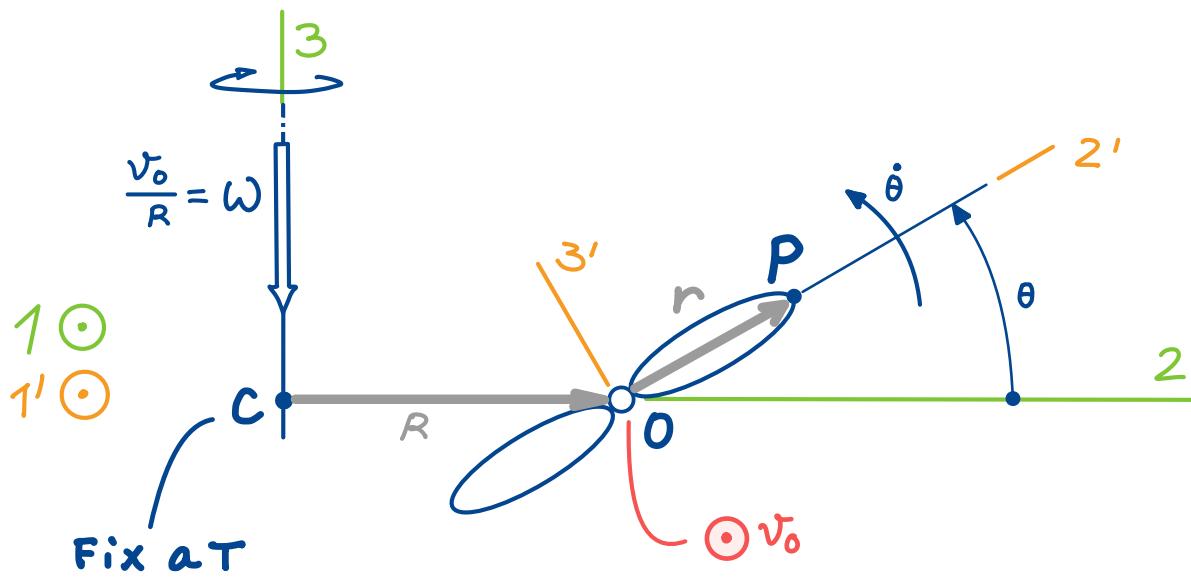
$$R = |\overline{CO}|$$

$$r = |\overline{OP}|$$

$$\omega = \Omega_T^{\overline{CO}} = \underbrace{\frac{v_0}{R}}_{\text{CONSTANT!}}$$

valor de la vel. angular de $\overline{CO}$ resp. T

Derivarem $\overline{CP} = \overline{CO} + \overline{OP}$ analíticament.

Cal triar una base per fer els càlculs.

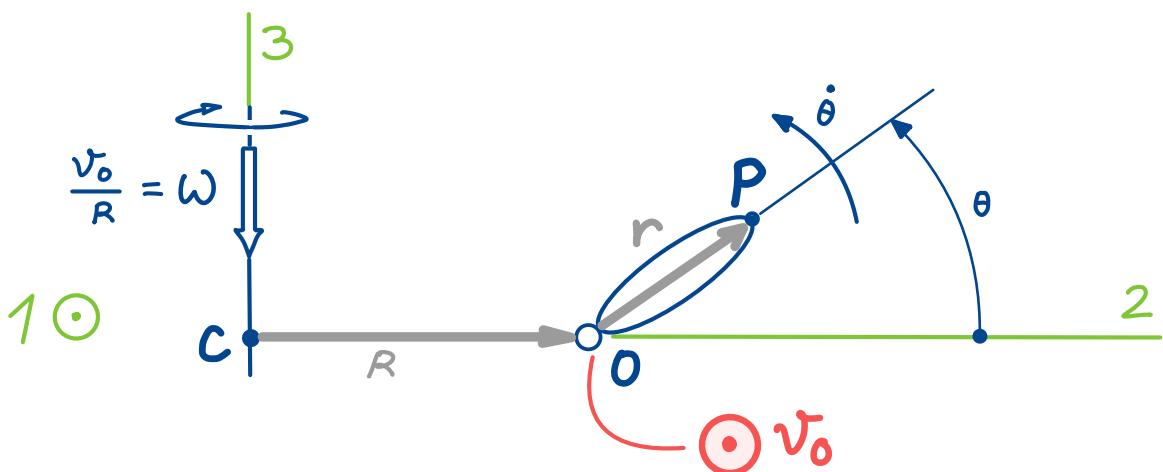
Ens adonem que aquestes dues bases van bé:

$$B = (1, 2, 3) \leftarrow \begin{array}{l} \text{Dir. } \overline{CO} \\ \text{Dir. } \odot \end{array} \quad \begin{array}{l} \text{facilita la} \\ \text{projeció de } \overline{CO} \end{array} \quad \left| \quad \bar{\Omega}_T^B = (\downarrow \omega) \right.$$

$$B' = (1', 2', 3') \leftarrow \begin{array}{l} \text{Dir. } \overline{OP} \\ \text{Dir. } \odot \end{array} \quad \begin{array}{l} \text{facilita la} \\ \text{proj. de } \overline{OP} \end{array} \quad \left| \quad \bar{\Omega}_T^{B'} = (\downarrow \omega) + (\odot \dot{\theta}) \right.$$

Farem els càlculs en ambdues bases, per practicar.

En base $B = (1, 2, 3)$

$\bar{v}_T(P)$

$$\{\bar{CP}\}_B = \begin{Bmatrix} 0 \\ R \\ 0 \end{Bmatrix} + \begin{Bmatrix} r\cos\theta \\ rsin\theta \\ 0 \end{Bmatrix} = \begin{Bmatrix} R+r\cos\theta \\ rsin\theta \\ 0 \end{Bmatrix}$$

$$\{\bar{v}_T(P)\}_B = \begin{Bmatrix} 0 \\ -r\dot{\theta}\sin\theta \\ r\dot{\theta}\cos\theta \end{Bmatrix} + \underbrace{\begin{Bmatrix} 0 \\ 0 \\ -\omega \end{Bmatrix}}_{\bar{\Omega}_T^B} \times \begin{Bmatrix} 0 \\ R+r\cos\theta \\ rsin\theta \end{Bmatrix} = \begin{Bmatrix} \omega R + \omega r\cos\theta \\ -r\dot{\theta}\sin\theta \\ r\dot{\theta}\cos\theta \end{Bmatrix} \quad (1)$$

Anàlisi dimensional:

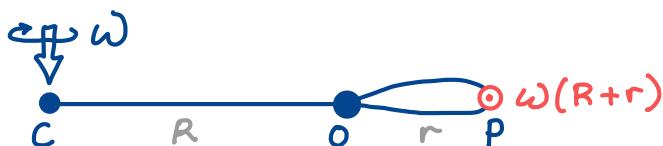
► Tot surt en m/s ✓

Anàlisi de casos particulars (suposant $\theta=0$)

► Si aturem el motor de l'hèlix, però no la cabina:

$$\boxed{\begin{array}{l} \dot{\theta}=0 \quad \forall t \text{ (aturem } \dot{\theta}) \\ \theta=0 \quad (\text{suposem}) \end{array}} \Rightarrow \{\bar{v}_T(P)\}_B = \begin{Bmatrix} \omega(R+r) \\ 0 \\ 0 \end{Bmatrix} \quad \checkmark$$

Particularitzant (1)

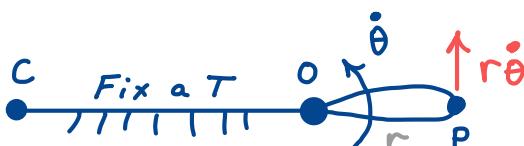

Comprovacions

► Si aturem la cabina, però no l'hèlix:

$$\boxed{\begin{array}{l} \omega=0 \quad \forall t \text{ (aturem } \omega) \\ \theta=0 \quad (\text{suposem}) \end{array}} \Rightarrow \{\bar{v}_T(P)\}_B = \begin{Bmatrix} 0 \\ 0 \\ r\dot{\theta} \end{Bmatrix} \quad \checkmark$$

Particularitzant (1)

$\bar{a}_T(P)$

Recordem que $\omega = ct$

$$\left\{ \bar{a}_T(P) \right\}_B = \begin{Bmatrix} -wr\dot{\theta}\sin\theta \\ -r\ddot{\theta}\sin\theta - r\dot{\theta}^2\cos\theta \\ r\ddot{\theta}\cos\theta - r\dot{\theta}^2\sin\theta \end{Bmatrix} + \begin{Bmatrix} 0 \\ 0 \\ -\omega \end{Bmatrix} \times \begin{Bmatrix} wR + wr\cos\theta \\ -r\dot{\theta}\sin\theta \\ r\dot{\theta}\cos\theta \end{Bmatrix} =$$

$$\begin{Bmatrix} -wr\dot{\theta}\sin\theta \\ -\omega^2 R - r\omega^2 \cos\theta \\ 0 \end{Bmatrix}$$

$$= \begin{Bmatrix} -2\omega r\dot{\theta}\sin\theta \\ -r\ddot{\theta}\sin\theta - \omega^2 R - r(\dot{\theta}^2 + \omega^2)\cos\theta \\ r\ddot{\theta}\cos\theta - r\dot{\theta}^2\sin\theta \end{Bmatrix}$$

Anàlisi dimensional:

► Tot surt en m/s^2

Anàlisi de casos particulars (suposant $\theta = 0$):

► Si aturem motor de l'hèlix, però no la cabina:

$$\begin{array}{l} \dot{\theta} = 0 \quad \forall t \quad (\text{aturem } \dot{\theta}) \\ \theta = 0 \quad (\text{suposem } \theta = 0) \end{array} \Rightarrow \left\{ \bar{a}_T(P) \right\}_B = \begin{Bmatrix} 0 \\ -\omega^2(R+r) \\ 0 \end{Bmatrix}$$

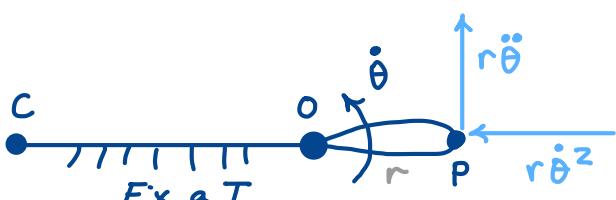

► Si aturem la cabina però no l'hèlix:

$$\begin{array}{l} \omega = 0 \quad \forall t \quad (\text{aturem } \omega) \\ \theta = 0 \quad (\text{suposem } \theta = 0) \end{array} \Rightarrow \left\{ \bar{a}_T(P) \right\}_B = \begin{Bmatrix} 0 \\ -r\dot{\theta}^2 \\ r\ddot{\theta} \end{Bmatrix}$$

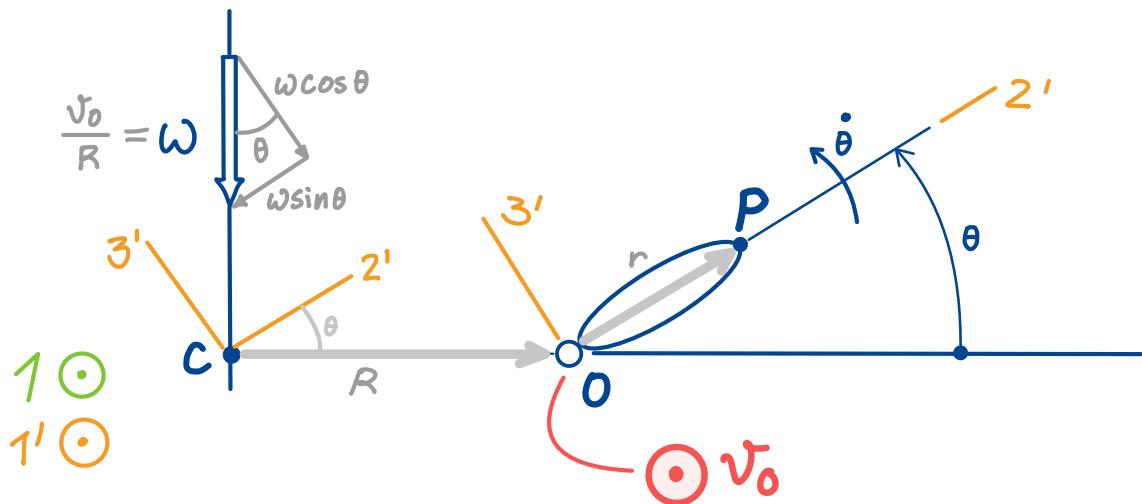

Comprovacions

En base B'

$\bar{v}_T(P)$

$$\{\bar{v}_T(P)\}_{B'} = \bar{v}_O + \bar{v}_{OP} = \begin{Bmatrix} 0 \\ R \cos \theta \\ -R \sin \theta \end{Bmatrix} + \begin{Bmatrix} 0 \\ r \\ 0 \end{Bmatrix} = \begin{Bmatrix} 0 \\ R \cos \theta + r \\ -R \sin \theta \end{Bmatrix}$$

$$\bar{\Omega}_T^{B'} = (\Downarrow \omega) + (\odot \dot{\theta})$$

$$\boxed{\{\bar{v}_T(P)\}_{B'}} = \begin{Bmatrix} 0 \\ -R \dot{\theta} \sin \theta \\ -R \dot{\theta} \cos \theta \end{Bmatrix} + \begin{Bmatrix} \dot{\theta} \\ -\omega \sin \theta \\ -\omega \cos \theta \end{Bmatrix} \times \begin{Bmatrix} 0 \\ R \cos \theta + r \\ -R \sin \theta \end{Bmatrix} =$$

$$= \begin{Bmatrix} 0 \\ -R \dot{\theta} s \\ -R \dot{\theta} c \end{Bmatrix} + \begin{Bmatrix} \cancel{WR} \\ R \dot{\theta} s \\ R \dot{\theta} c + \dot{r} r \end{Bmatrix} = \boxed{\begin{Bmatrix} \cancel{WR + wr \cos \theta} \\ 0 \\ \dot{r} r \end{Bmatrix}}$$

$$\left| \begin{array}{l} S = \sin \theta \\ C = \cos \theta \end{array} \right. \left. \begin{array}{l} \leftarrow \text{Per abreviar} \end{array} \right.$$

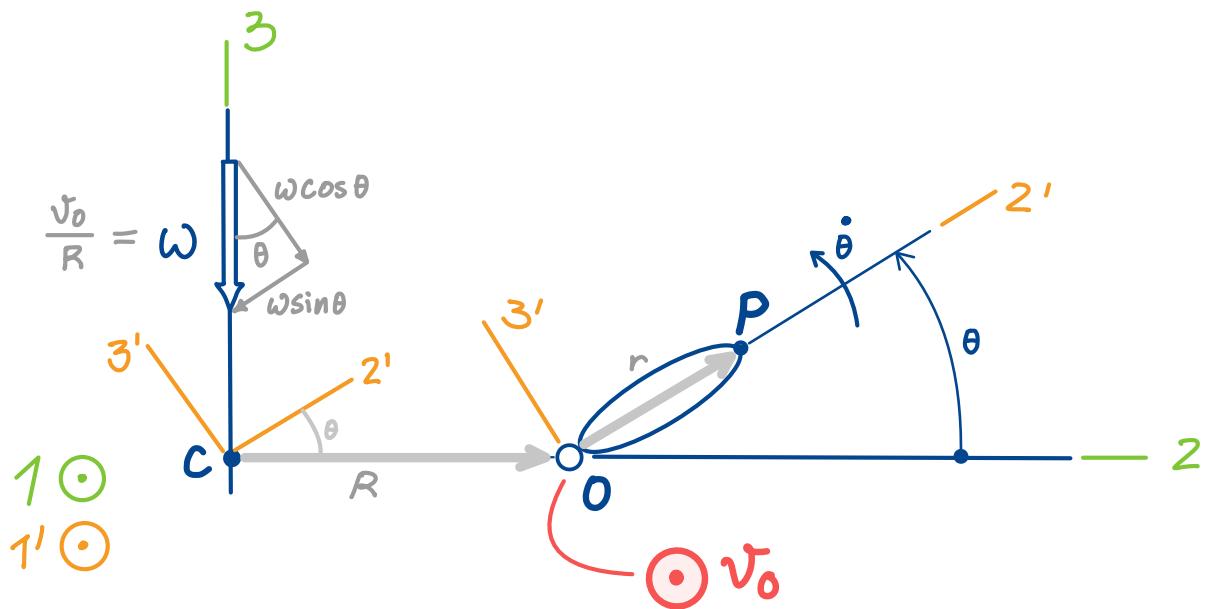
$\bar{a}_T(P)$

$$\boxed{\{\bar{a}_T(P)\}_{B'}} = \begin{Bmatrix} -wr \dot{\theta} \sin \theta \\ 0 \\ \ddot{r} r \end{Bmatrix} + \underbrace{\begin{Bmatrix} \dot{\theta} \\ -\omega \sin \theta \\ -\omega \cos \theta \end{Bmatrix} \times \begin{Bmatrix} \cancel{WR + wr \cos \theta} \\ 0 \\ \dot{r} r \end{Bmatrix}}_{\{\}} =$$

$$= \boxed{\begin{Bmatrix} -2wr \dot{\theta} \sin \theta \\ -w^2 \cos \theta (R + r \cos \theta) - \dot{\theta}^2 r \\ \ddot{r} r + w^2 \sin \theta (R + r \cos \theta) \end{Bmatrix}}$$

$$\boxed{\begin{Bmatrix} -wr \dot{\theta} \sin \theta \\ -w^2 R \cos \theta - w^2 r \cos^2 \theta - \dot{\theta}^2 r \\ w^2 R \sin \theta + w^2 r \sin \theta \cos \theta \end{Bmatrix}}$$

$\bar{\alpha}_T^{\text{hélix}}$

$$\bar{\Omega}_T^{\text{hélix}} = \bar{\Omega}_{\text{cabina}}^{\text{hélix}} + \bar{\Omega}_T^{\text{cabina}} = (\odot \dot{\theta}) + (\downarrow \omega)$$

En base B

$$\{\bar{\Omega}_T^{\text{hélix}}\}_B = \begin{Bmatrix} \dot{\theta} \\ 0 \\ 0 \end{Bmatrix} + \begin{Bmatrix} 0 \\ 0 \\ -\omega \end{Bmatrix} = \begin{Bmatrix} \dot{\theta} \\ 0 \\ -\omega \end{Bmatrix} \quad \text{variable, en ppi.}$$

$$\{\bar{\alpha}_T^{\text{hélix}}\}_B = \begin{Bmatrix} \ddot{\theta} \\ 0 \\ 0 \end{Bmatrix} + \boxed{\begin{Bmatrix} 0 \\ 0 \\ -\omega \end{Bmatrix}} \times \begin{Bmatrix} \dot{\theta} \\ 0 \\ -\omega \end{Bmatrix} = \begin{Bmatrix} \ddot{\theta} \\ -\omega \dot{\theta} \\ 0 \end{Bmatrix}$$

En base B'

$$\{\bar{\Omega}_T^{\text{hélix}}\}_{B'} = \begin{Bmatrix} \dot{\theta} \\ -w \sin \theta \\ -w \cos \theta \end{Bmatrix}$$

$$\{\bar{\alpha}_T^{\text{hélix}}\}_{B'} = \begin{Bmatrix} \ddot{\theta} \\ -w \dot{\theta} \cos \theta \\ w \dot{\theta} \sin \theta \end{Bmatrix} + \{\bar{\Omega}_T^{\text{hélix}}\}_{B'} \times \{\bar{\Omega}_T^{\text{hélix}}\}_{B'}$$

Angles d'Euler

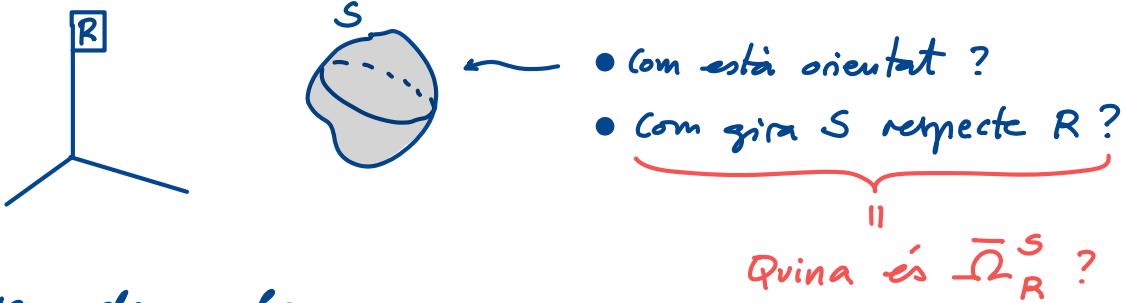
Repàs de teoria

+

Exercicis

Repàs d'angles d'Euler

Permeten orientar un sòlid respecte una ref. i expressar la vel. angular del sòlid respecte aquesta ref.

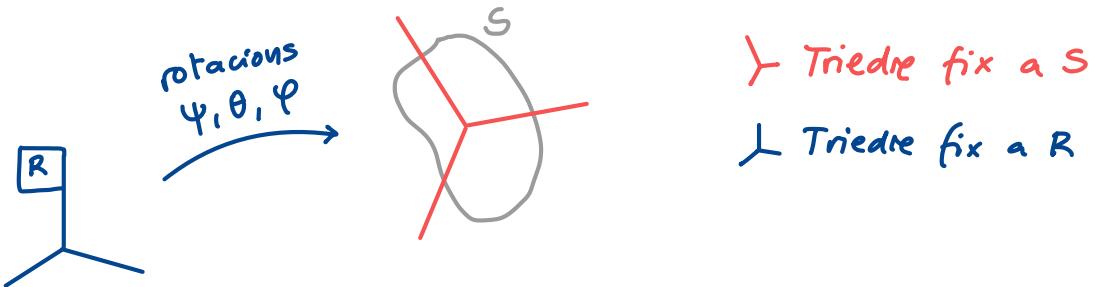

Recordem els angles

ψ	θ	φ
psi	theta	phi
precessió	nutació	spin

Sempre en aquest ordre !

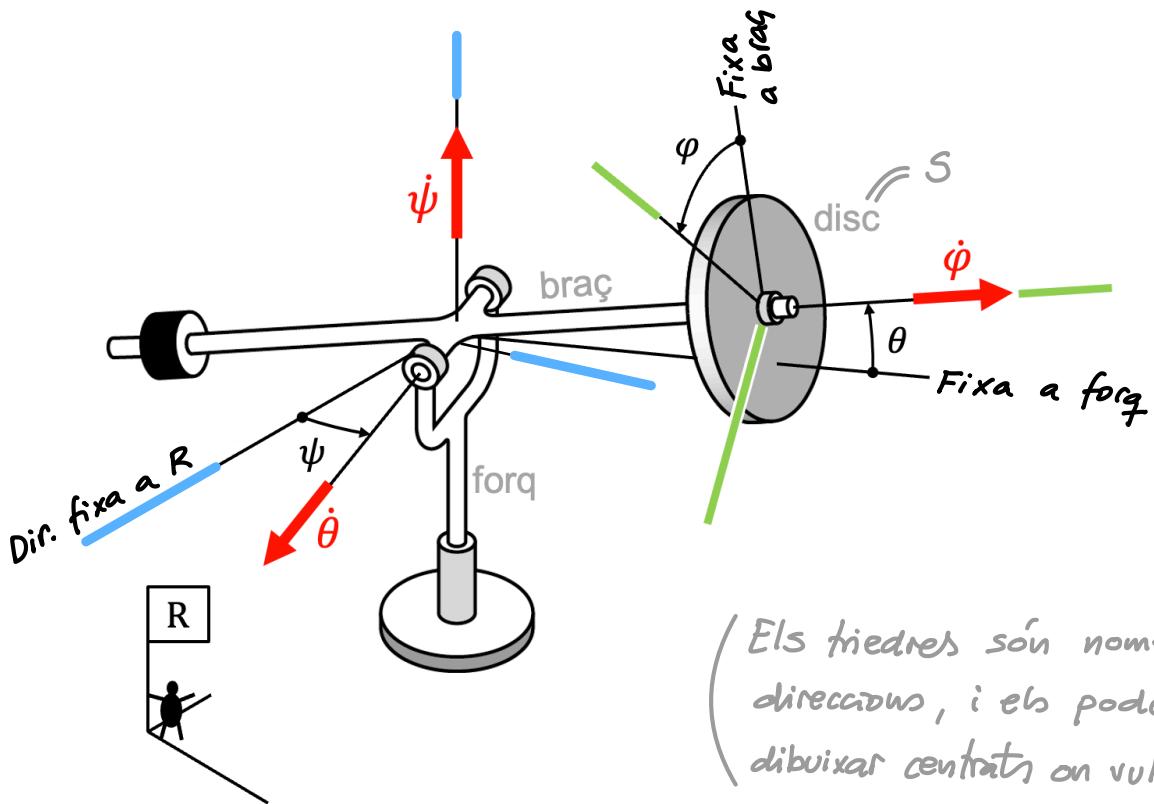
Sigui un sòlid S amb un triedre fix a ell. Les rotacions d'Euler són 3 rotacions encadenades (en sèrie), al voltant de 3 eixos, que permeten definir l'orientació del triedre fix a S relativa a un triedre fix a R :

A teoria heu vist com són aquestes rotacions en el cas del giroscopi. Vegeu apartat C1.4 de [mec.etscib.edu](#) wikimec

Però una cosa és com queda orientat aquest triedre fix al sòlid, i una altra és com queden els eixos de rotació després de cada gir.

Tot això es veu clar al giroscopi, on $S = \text{disc}$:

- Triedre fix a R ? → El blau! (Dir. $\bar{\psi}, \bar{\theta}, \bar{\varphi}$ per $\psi = \theta = \varphi = 0$)
- Triedre fix a S ? → El verd!
- Eixos d'Euler? → Els dels vecs. vermellos! $\bar{\psi}, \bar{\theta}, \bar{\varphi}$

Recordeu sempre això:

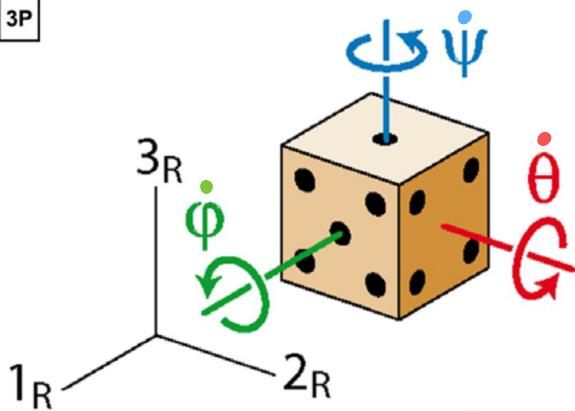
Eix	Com queda?	Gira amb vel. angular
$\bar{\psi}$ A 90°	Fix a R $\perp$ a $\bar{\psi}$ i $\bar{\varphi}$	$\bar{\theta}$ (no gira) $\bar{\varphi}$
$\bar{\theta}$ A 90°	Fix a S	$\bar{\psi} + \bar{\theta}$

$$\text{Eix } \bar{\theta} = (\text{Pla } \perp \bar{\psi}) \cap (\text{Pla } \perp \bar{\varphi})$$

Especificació rigorosa de la posició del 2° eix

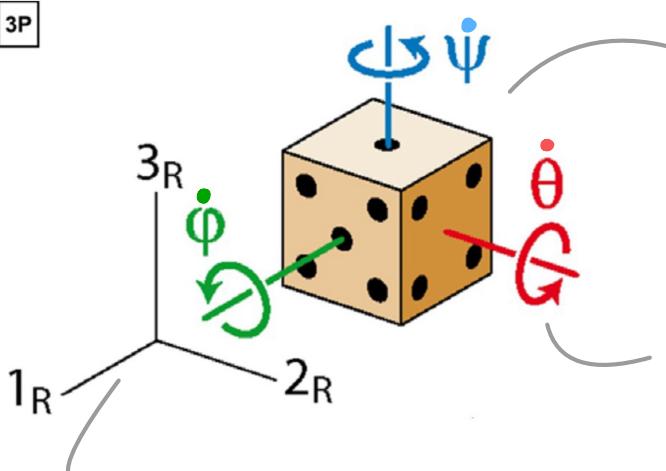
L'angle entre $\bar{\psi}$ i $\bar{\varphi}$ pot ser qualsevol!

3P

El dau s'orienta mitjançant tres angles d'Euler respecte del terra (R).
Per a la configuració $\psi = \theta = \varphi = 0$, els eixos d'Euler són els indicats.
 $1_R 2_R 3_R$ són tres direccions fixes a terra.
Determina l'orientació del dau i la direcció de les rotacions d'Euler si s'introdueixen $\Delta\psi = \Delta\theta = \Delta\varphi = 90^\circ$.

3P

Configuració inicial
del dau (per
 $\psi = \theta = \varphi = 0$)

Fixeu-vos bé en els
sentits de gir!

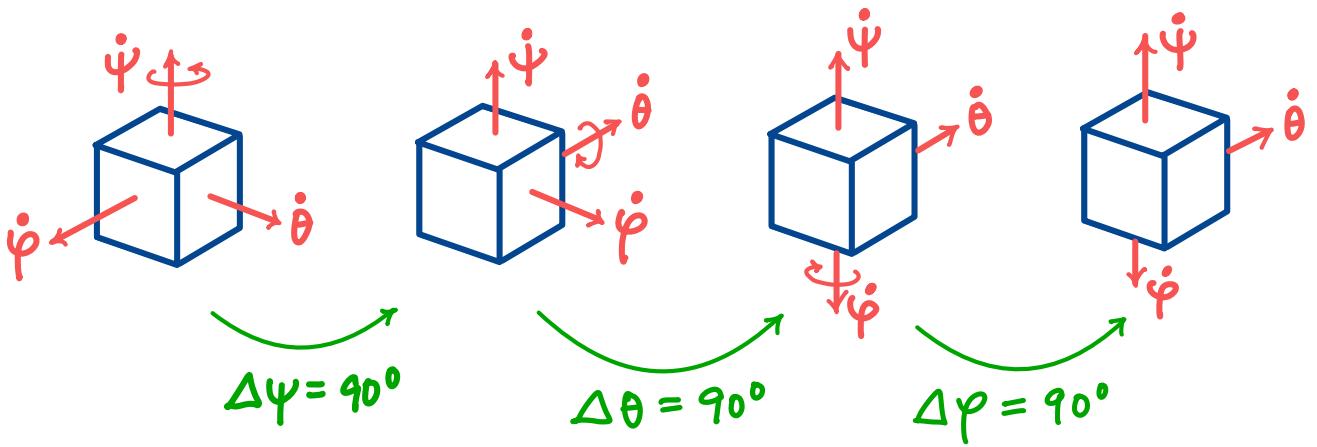
Triedre fix a $R = T$ (terra)

Per resoldre l'exercici:

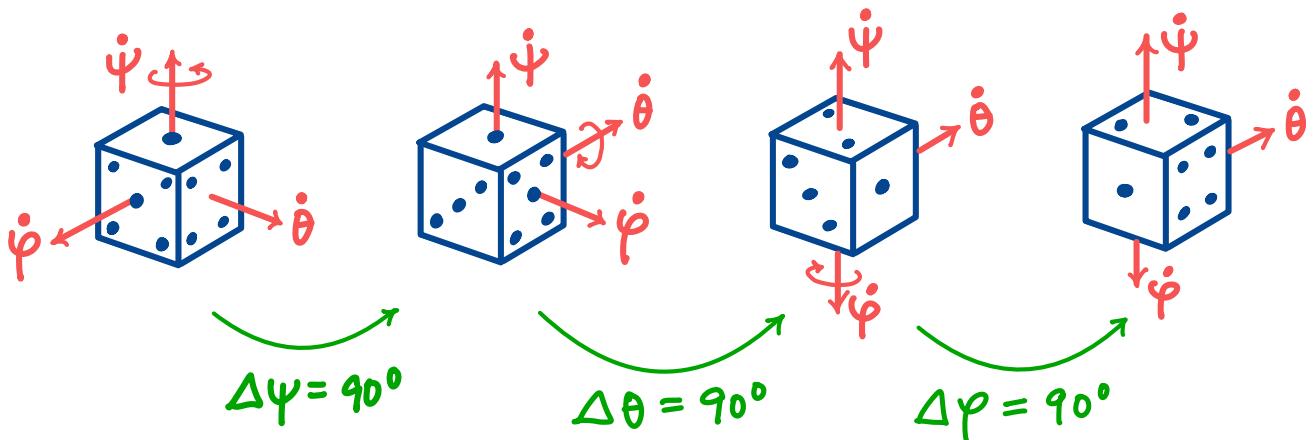
- Dibuixarem com queden els eixos $\bar{\psi}, \bar{\theta}, \bar{\varphi}$ després de cada rotació
- Deduirem com queden les cares tenint en compte que les oposades sumen 7.
- Comprovaranem que :

• $\bar{\psi}$ roman fix a la ref.   ←
 A 90° ←
 A 90° ←
 • $\bar{\theta}$ " en el pla $\perp$ a $\bar{\psi}$
 • $\bar{\varphi}$ " fix a la cara original del dau   ←
en aq. cas
Angle entre $\bar{\psi}$ i $\bar{\varphi}$ pot ser qualsevol

Com queden els eixos $\bar{\psi}, \dot{\theta}, \bar{\varphi}$:

Com queden les cares:

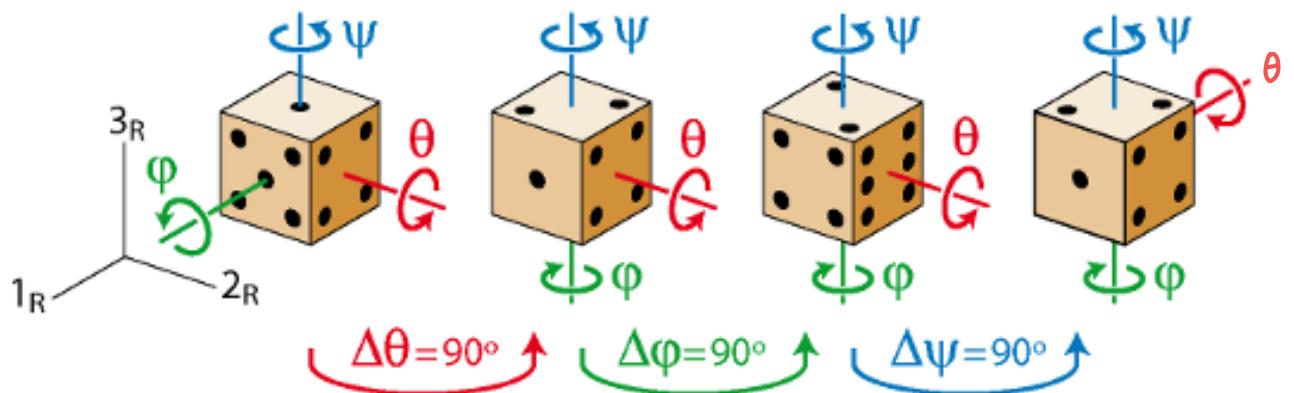
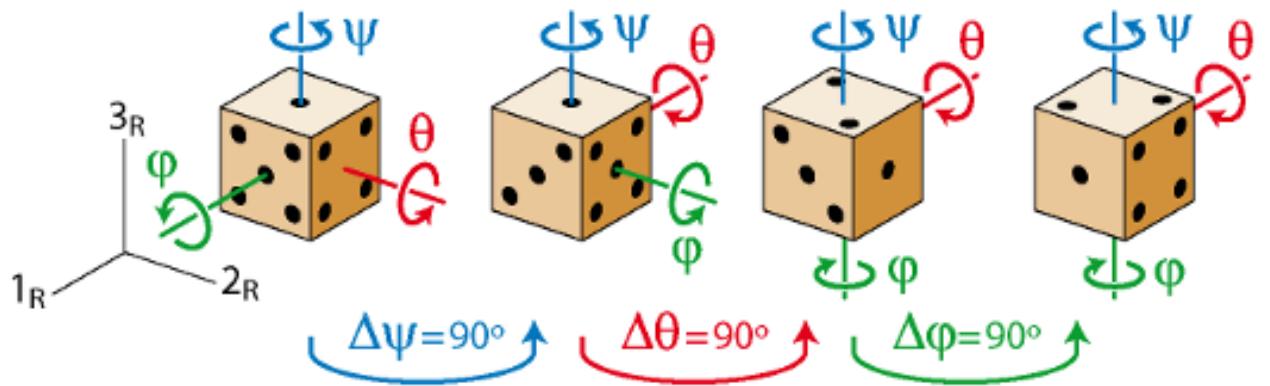

Comprovacions :

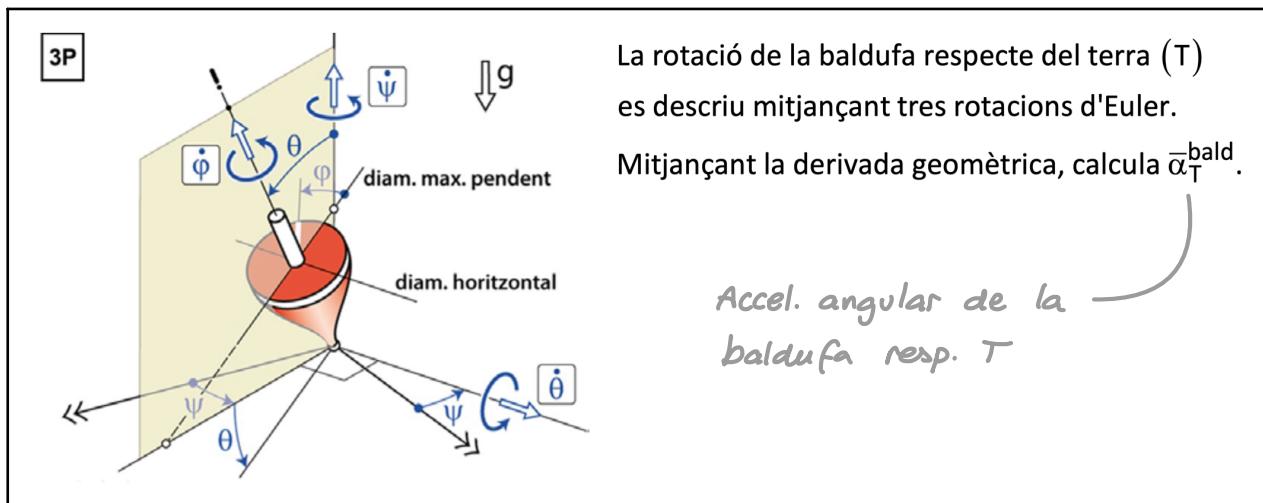
- $\bar{\psi}$ roman fix a ref? Si! ✓
- $\dot{\theta}$ roman al pla $\perp$ a $\bar{\psi}$? Si! ✓
- $\dot{\varphi}$ roman $\perp$ a cara ? Si! ✓

Deures : Introduiu les rotacions en l'ordre $\Delta\theta$, $\Delta\varphi$, $\Delta\psi$ i comproueu que surt el mateix !

Solució en els dos ordres :

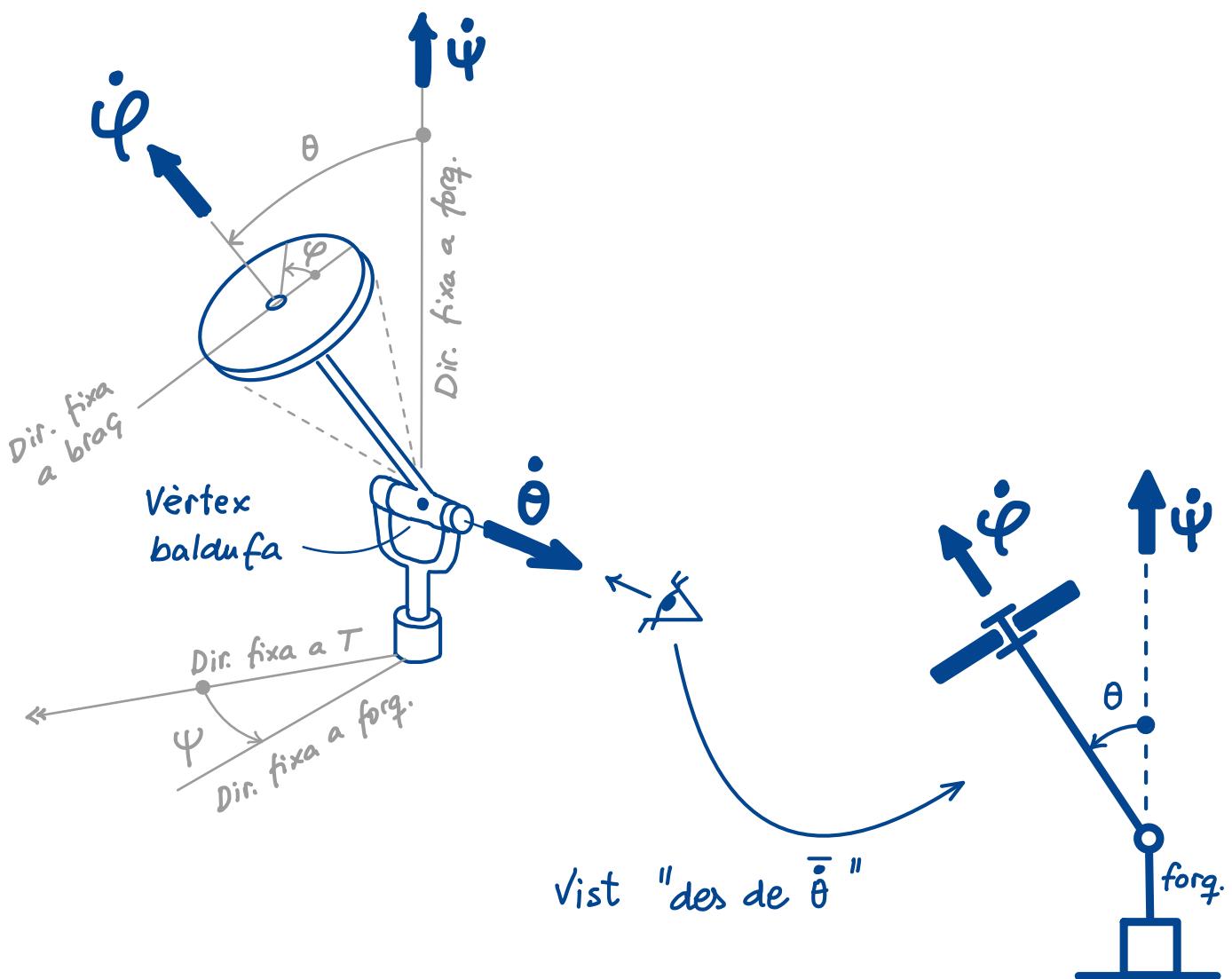

Ha de donar el mateix, ja que l'orientació per mitjà d'angles d'Euler és invariant a l'ordre en que s'introdueixen les rotacions.

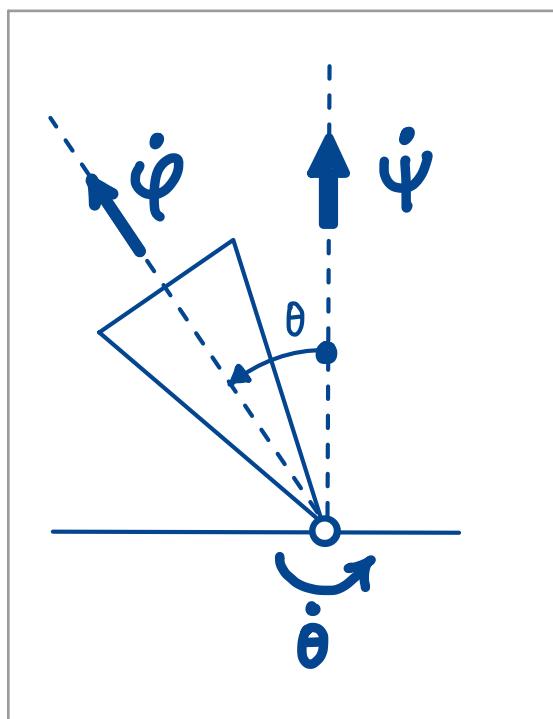

Cal derivar $\bar{\Omega}_T^{\text{bald}} = \bar{\psi} + \bar{\theta} + \bar{\varphi}$ geomètricament.

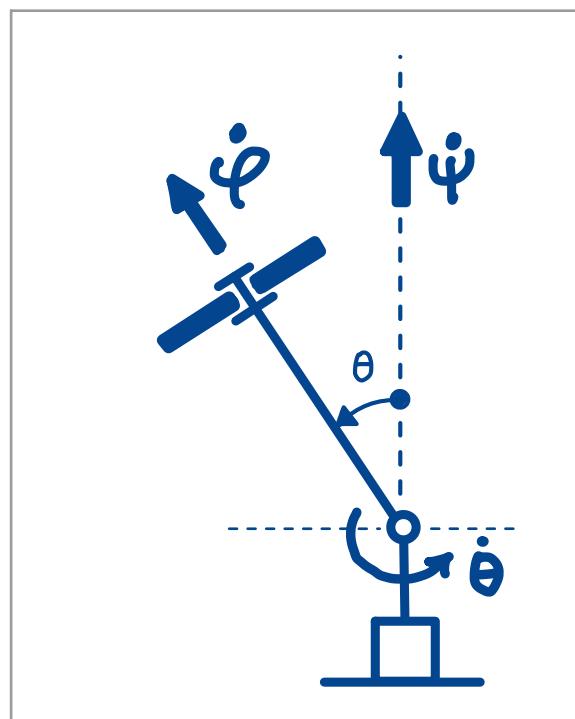
Tot i que no cal estrictament, podem pensar la baldufa com un giroscopi. Això ens ajudarà a entendre com varien $\bar{\psi}$, $\bar{\theta}$, $\bar{\varphi}$:

Baldufa

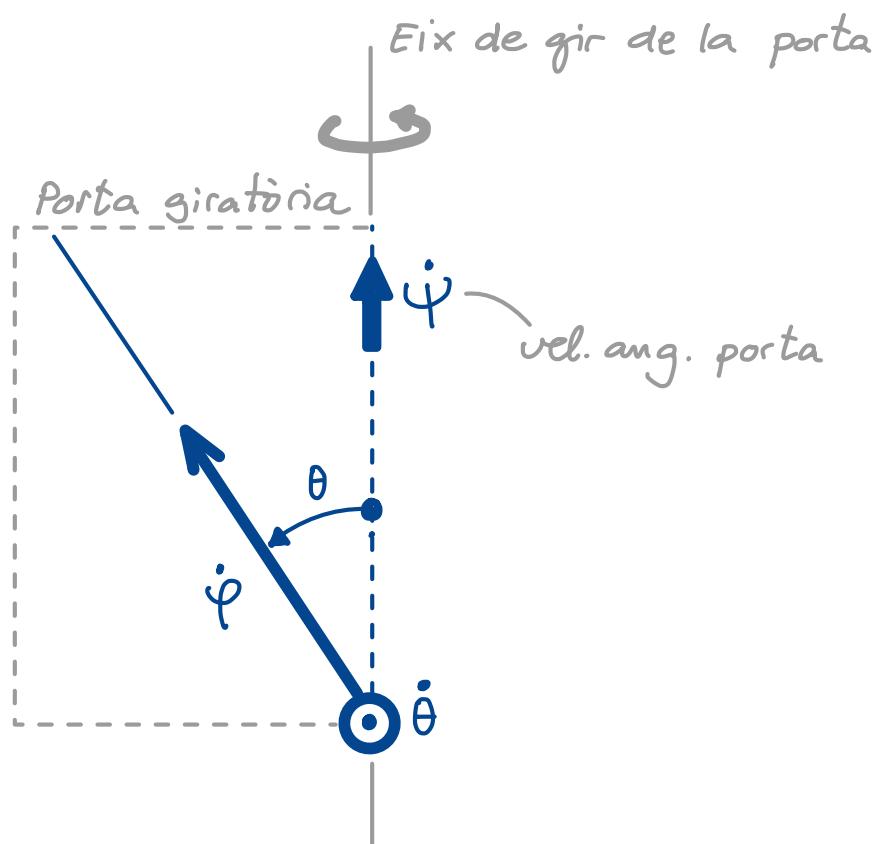

Giroscopi equivalent

Podem pensar el pla definit per $\dot{\psi}$ i $\dot{\phi}$ com una "porta" que gira amb vel. angular $\dot{\psi}$

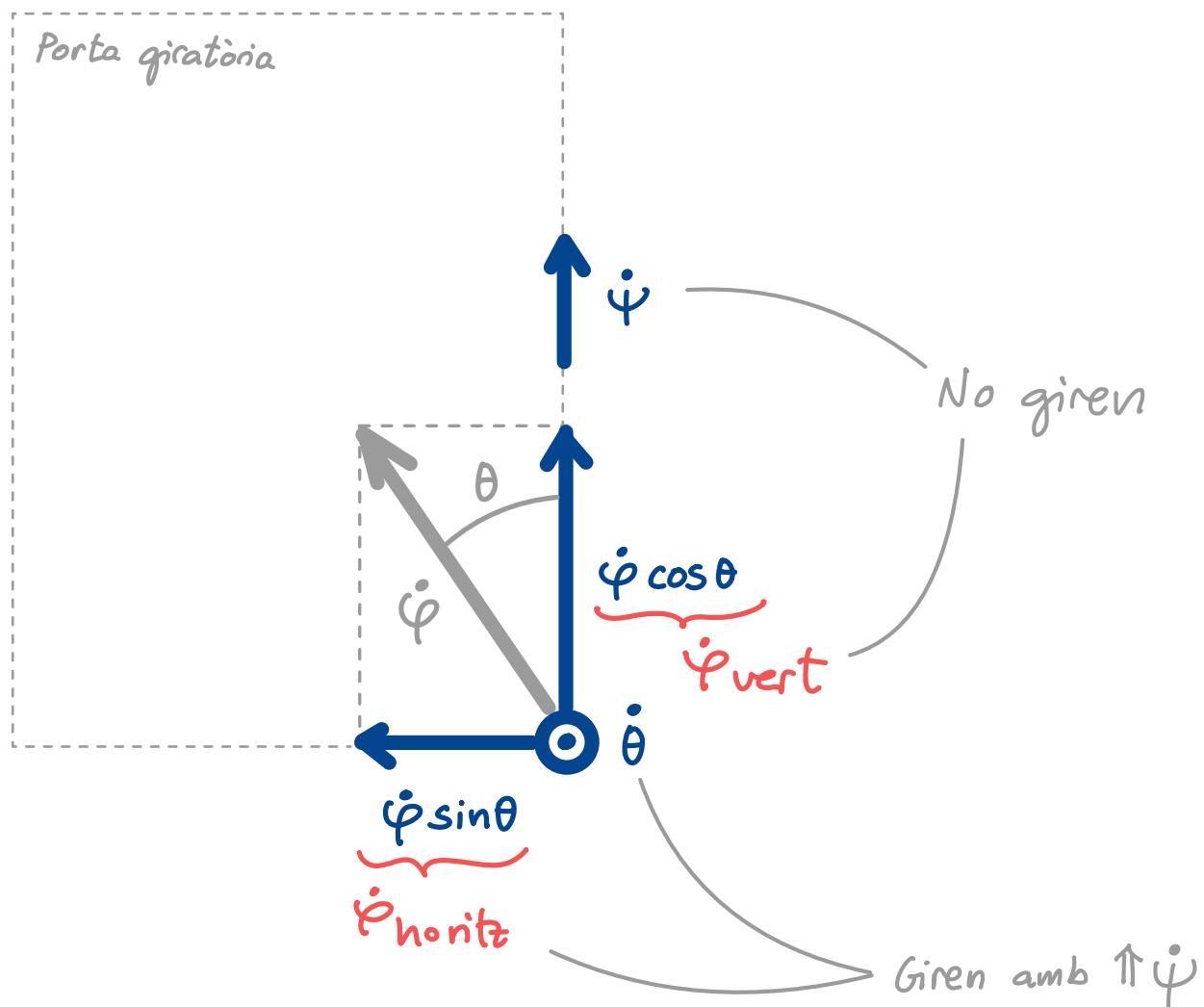
Els vectors $\dot{\psi}$ i $\dot{\phi}$ són sobre aquest pla, i $\dot{\theta}$ és $\perp$ al pla:

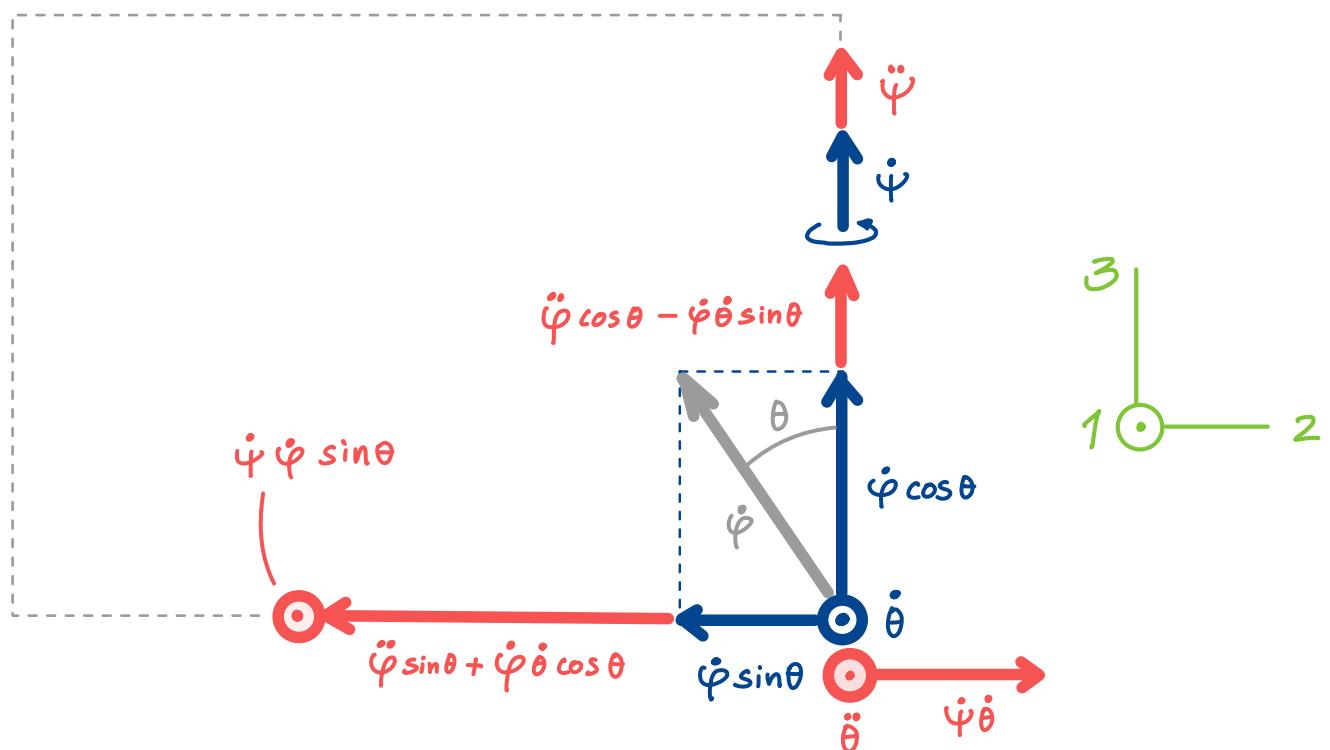
Per derivar geomètricament aquests tres vectors podem aplicar un truc: podem substituir $\dot{\varphi}$ per

$$\underbrace{\dot{\varphi}_{\text{vert.}} + \dot{\varphi}_{\text{horitz}}}_{\begin{array}{l} \text{component} \\ \text{vertical de } \dot{\varphi} \end{array}} + \underbrace{\dot{\varphi}_{\text{horitz}}}_{\begin{array}{l} \text{component} \\ \text{horizontal de } \dot{\varphi} \end{array}}$$

Això simplifica la derivació, perquè, ara, els vectors que giren ho faran amb rotació simple només:

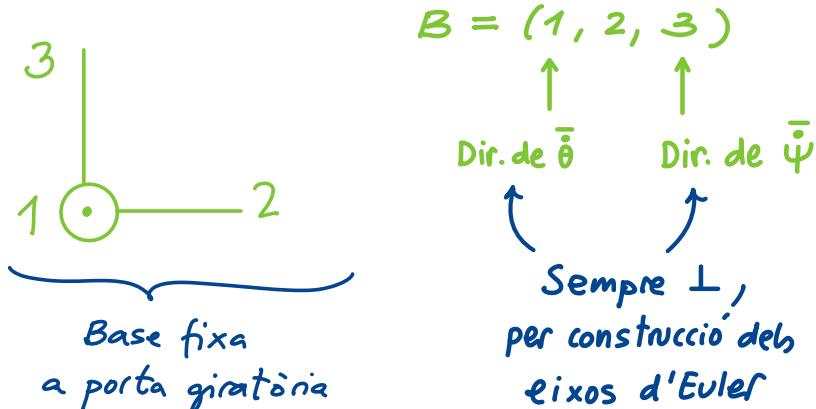

Ara derivem els vecs. blaus i obtenim els vermells :

$\bar{\alpha}_T^{Bald}$ és la suma dels vecs vermells ! Ja no la pintem!

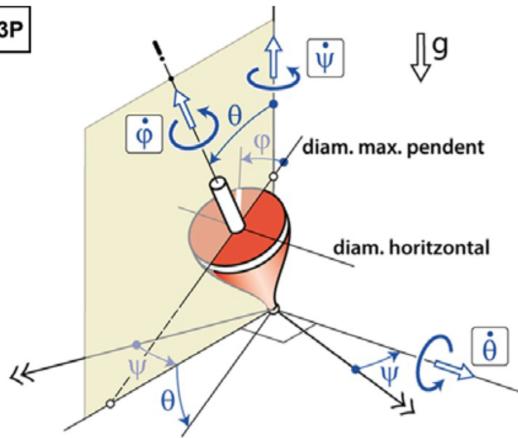
Serà + pràctic expressar $\bar{\alpha}_T^{Bald}$ mitjançant la base :

Queda així :

$$\left\{ \bar{\alpha}_T^{bald} \right\}_B = \left\{ \begin{array}{l} \ddot{\theta} + \dot{\psi} \dot{\phi} \sin \theta \\ \dot{\psi} \dot{\theta} - \ddot{\phi} \sin \theta - \dot{\phi} \dot{\theta} \cos \theta \\ \ddot{\phi} \cos \theta - \dot{\phi} \dot{\theta} \sin \theta \end{array} \right\}_B \quad (A)$$

3P

La rotació de la baldufa respecte del terra (T) es descriu mitjançant tres rotacions d'Euler.

Mitjançant la derivada analítica, calcula $\bar{\alpha}_T^{\text{bald}}$.

En base B

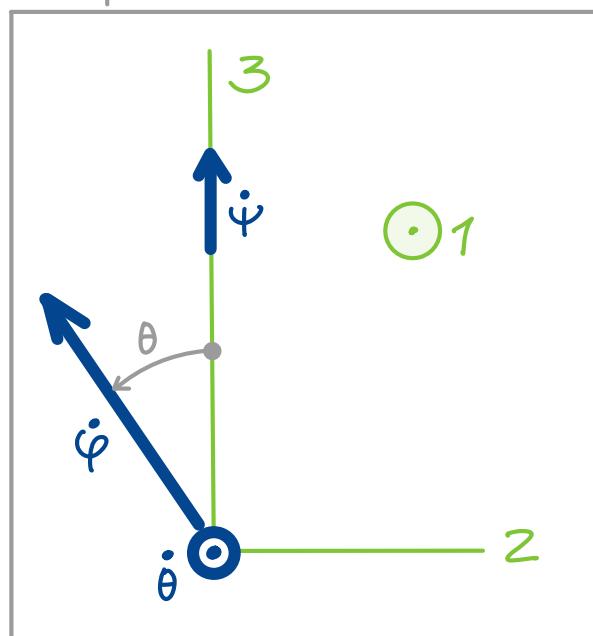
$$\underbrace{B = (1, 2, 3)}$$

Es la d'abans

(gira amb $\uparrow \bar{\psi}$)

$$\left\{ \bar{\omega}_T^{\text{bald}} \right\}_B = \begin{Bmatrix} \dot{\theta} \\ -\dot{\varphi} \sin \theta \\ \dot{\varphi} + \dot{\varphi} \cos \theta \end{Bmatrix}$$

Pla "porta"

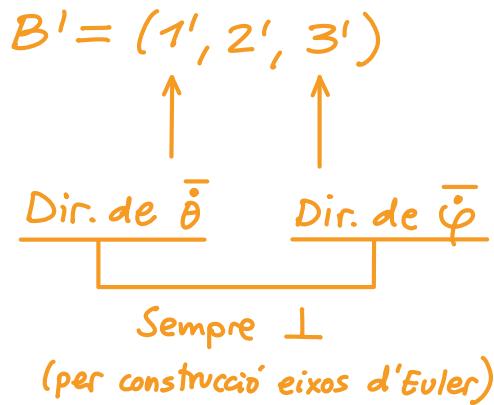
$$\boxed{\left\{ \bar{\alpha}_T^{\text{bald}} \right\}_B} = \left\{ \begin{array}{l} \ddot{\theta} \\ -\ddot{\varphi} \sin \theta - \dot{\varphi} \dot{\theta} \cos \theta \\ \ddot{\varphi} + \ddot{\varphi} \cos \theta - \dot{\varphi} \dot{\theta} \sin \theta \end{array} \right\} + \underbrace{\left\{ \begin{array}{l} 0 \\ 0 \\ \dot{\psi} \end{array} \right\} \times \left\{ \begin{array}{l} \dot{\theta} \\ -\dot{\varphi} \sin \theta \\ \dot{\varphi} + \dot{\varphi} \cos \theta \end{array} \right\}}_{\left\{ \begin{array}{l} \dot{\psi} \dot{\varphi} \sin \theta \\ \dot{\psi} \dot{\theta} \\ 0 \end{array} \right\}} =$$

$$= \left\{ \begin{array}{l} \ddot{\theta} + \dot{\psi} \dot{\varphi} \sin \theta \\ -\ddot{\varphi} \sin \theta - \dot{\varphi} \dot{\theta} \cos \theta + \dot{\psi} \dot{\theta} \\ \ddot{\varphi} + \dot{\psi} \cos \theta - \dot{\varphi} \dot{\theta} \sin \theta \end{array} \right\} \quad (A'')$$

Quadra amb Eq.(A)
de l'exercici anterior !

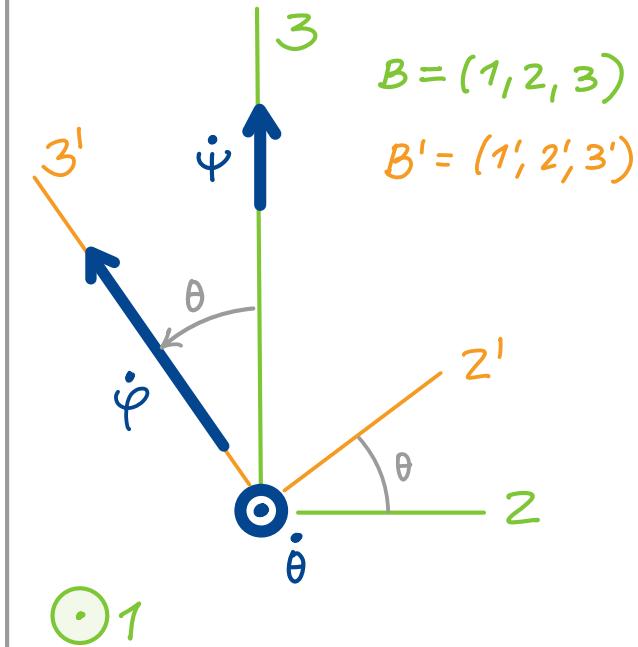
Ara en base $B' = (1', 2', 3')$ que també va bé

B' definida així:

$$\left\{ \bar{\Omega}_T^{bal'd} \right\}_{B'} = \left\{ \begin{array}{l} \dot{\theta} \\ \dot{\psi} \sin \theta \\ \dot{\psi} \cos \theta + \dot{\varphi} \end{array} \right\}$$

Pla "porta"

d/dt

$$\boxed{\left\{ \bar{\Omega}_T^{bal'd} \right\}_{B'}} = \left\{ \begin{array}{l} \ddot{\theta} \\ \ddot{\psi} \sin \theta + \dot{\psi} \dot{\theta} \cos \theta \\ \ddot{\psi} \cos \theta - \dot{\psi} \dot{\theta} \sin \theta + \ddot{\varphi} \end{array} \right\}$$

$$\bar{\Omega}_T^{B'} = \bar{\psi} + \bar{\theta} \leftarrow \text{No intervé } \bar{\varphi}$$

$$\underbrace{\left\{ \begin{array}{l} \dot{\theta} \\ \dot{\psi} \sin \theta \\ \dot{\psi} \cos \theta \end{array} \right\}}_{+} \times \left\{ \begin{array}{l} \dot{\theta} \\ \dot{\psi} \sin \theta \\ \dot{\psi} \cos \theta + \dot{\varphi} \end{array} \right\} =$$

$$\parallel \leftarrow \bar{a} \times (\bar{a} + \bar{b}) = \underbrace{(\bar{a} \times \bar{a})}_{\circ} + (\bar{a} \times \bar{b})$$

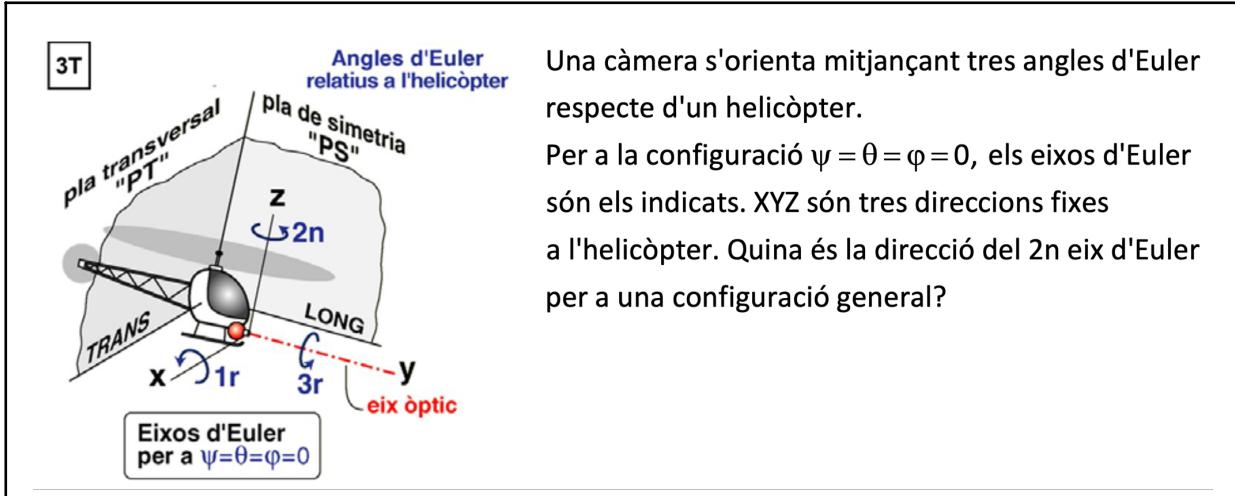
$$= \left\{ \begin{array}{l} \ddot{\theta} + \dot{\psi} \dot{\psi} \sin \theta \\ \ddot{\psi} \sin \theta + \dot{\psi} \dot{\theta} \cos \theta - \dot{\theta} \dot{\varphi} \\ \ddot{\psi} \cos \theta - \dot{\psi} \dot{\theta} \sin \theta + \ddot{\varphi} \end{array} \right\}$$

$$\left\{ \begin{array}{l} \dot{\theta} \\ \dot{\psi} \sin \theta \\ \dot{\psi} \cos \theta \end{array} \right\} \times \left\{ \begin{array}{l} 0 \\ 0 \\ \dot{\varphi} \end{array} \right\}$$

$$\left\{ \begin{array}{l} \dot{\psi} \dot{\psi} \sin \theta \\ -\dot{\theta} \dot{\varphi} \\ 0 \end{array} \right\}$$

Extra

Qüestions pendents de 3T

Una càmera s'orienta mitjançant tres angles d'Euler respecte d'un helicòpter.

Per a la configuració $\psi = \theta = \phi = 0$, els eixos d'Euler són els indicats. XYZ són tres direccions fixes a l'helicòpter. Quina és la direcció del 2n eix d'Euler per a una configuració general?

Compte: estem orientant la càmera resp. l'helicòpter, no el terra.

Siguin | PP el "pla pel·lícula" ← El pla $\perp$ a l'eix òptic, on es forma la imatge de la càmera

PS el "pla de simetria" de l'helicòpter.

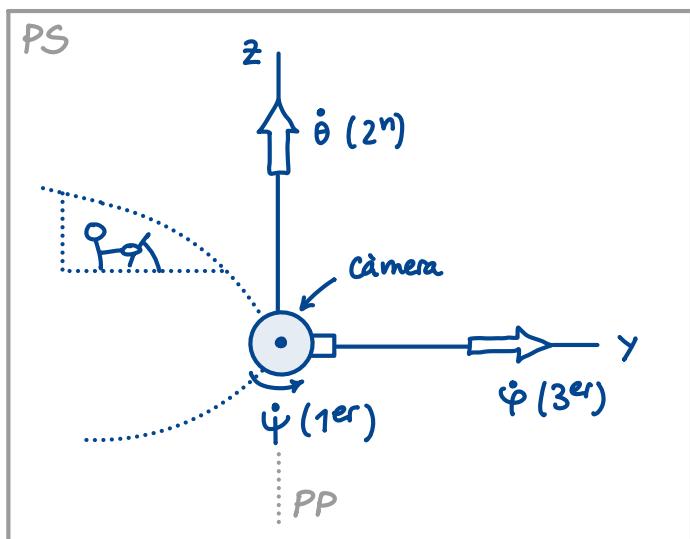
De teoria d'angles d'Euler sabem que

2ⁿ eix d'Euler es manté $\left\{ \begin{array}{l} \perp \text{ al 1er eix } \Rightarrow E \text{ PS} \\ \perp \text{ al 3er eix } \Rightarrow E \text{ PP} \end{array} \right.$

Per tant, en una config. general:

Dir. del 2ⁿ eix d'Euler = PS $\cap$ PP

Tot i que no caldria afegir més explicacions, ho intento explicar amb dibuixos tot seguit:

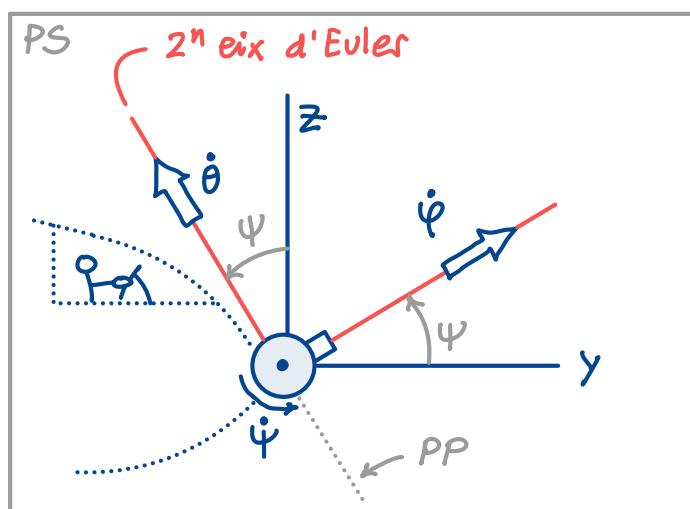

Situació inicial

(Triedre xyz és fix a l'helicòpter (és "el de referència"))

Clarament:

$$2^{\text{a}} \text{ eix Euler} = PS \cap PP$$

Situació després de la 1^{\text{a}} rotació (ψ)

Clarament:

$$2^{\text{a}} \text{ eix Euler} = PS \cap PP$$

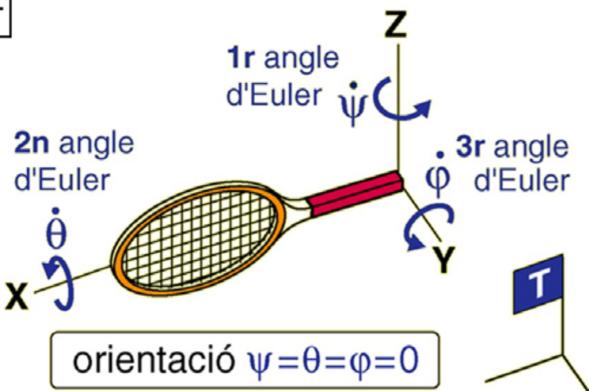
Després de la 2^{\text{a}} rotació ($\dot{\theta}$), PP s'abat, però seguim tenint:

$$2^{\text{a}} \text{ eix Euler} = PS \cap PP$$

Després de la 3^{\text{a}} rotació ($\dot{\varphi}$), PP gira around l'eix $\dot{\varphi}$, però seguim tenint

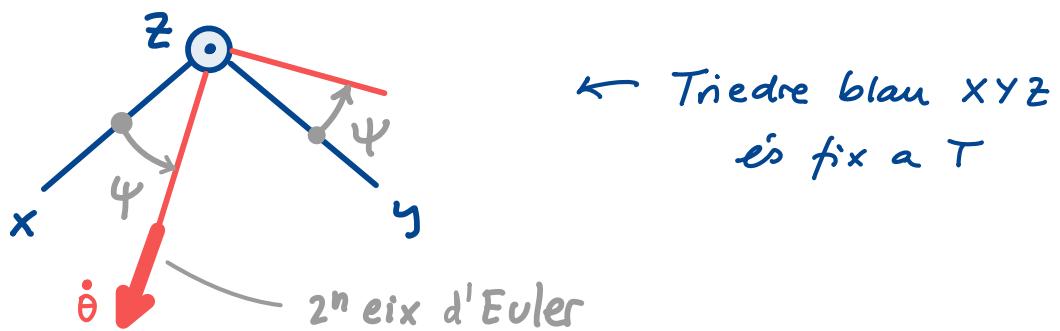
$$2^{\text{a}} \text{ eix Euler} = PS \cap PP$$

3T

La raqueta s'orienta mitjançant tres angles d'Euler respecte del terra (T). Per a la configuració $\psi = \theta = \varphi = 0$, els eixos d'Euler són els indicats. XYZ són tres direccions fixes a terra. Quina és la direcció del 2n eix d'Euler per a una configuració general?

2ⁿ eix es mou en el pla horizontal de T:

2ⁿ eix d'Euler es manté

$\perp$ al 1er eix $\implies$ 2ⁿ eix $\in$ pla horizontal
" Dir. vertical (la gravetat) PH

$\perp$ al 3er eix $\implies$ 2ⁿ eix $\in$ pla raqueta
Dir. $\perp$ pla raqueta PR

Ergo, a una config. general:

$$2^n \text{ eix} = PH \cap PR$$